

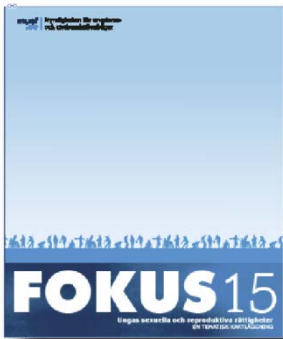
Ungas sexuella och reproduktiva rättigheter

MUCF
Myndigheten för ungdoms- och
civilsamhällesfrågor

Ungas sexuella och reproduktiva rättigheter

En tematisk kartläggning

Skrifterna finns på www.mucf.se/publikationer

FOKUS15

Ungas sexuella och reproduktiva rättigheter – En tematisk kartläggning

Om ungas sexuella och reproduktiva rättigheter och hur kunskapsförmedlingen kan förbättras. Vi har också undersökt hur ungas sexuella utsatthet ser ut och på vilka sätt det stöd och skydd de har rätt till kan förbättras.

Rätten till kunskap FOKUS15: DEL 1

Om ungas kunskap om sexualitet, reproduktion och tillhörande rättigheter. Vi undersöker hur ungas rätt till kunskap ser ut formellt och hur dessa formella rättigheter tillgodoses i ungas vardag. Fokus ligger på skolan som en plats där unga har rätt till kunskap.

Särskilt utsatta ungdomsgrupper FOKUS15: DEL 2

Om vissa utsatta ungdomsgruppers tillgång till sina sexuella och reproduktiva rättigheter. Vi belyser situationen för unga hbtq-personer, unga med funktionsvariation, unga nyanlända och unga från socioekonomiskt utsatta områden.

När unga behöver skydd och stöd FOKUS15: DEL 3

Om sexuellt våld, tvång och diskriminering som på olika sätt aktualiserar ungas sexuella och reproduktiva rättigheter. Vi tar upp ungas sexuella och reproduktiva utsatthet och arbetet med ungas individuella rätt till stöd, skydd och vård utifrån sexuella och reproduktiva rättigheter.

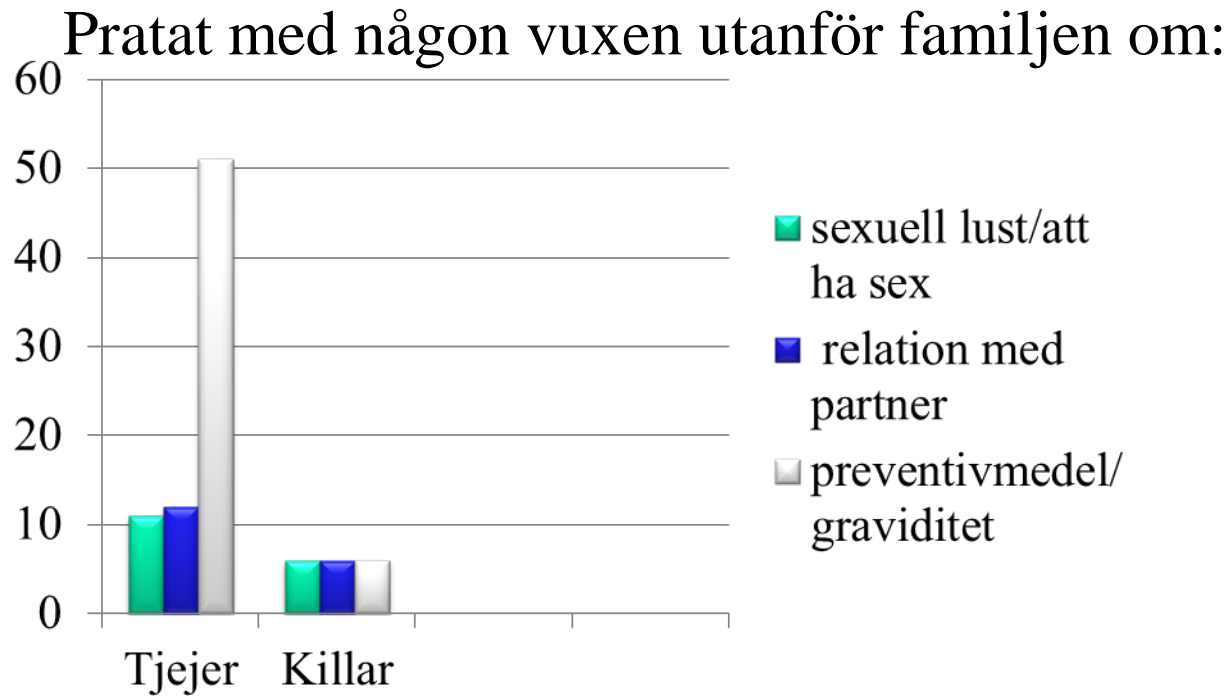
Centrala övergripande resultat

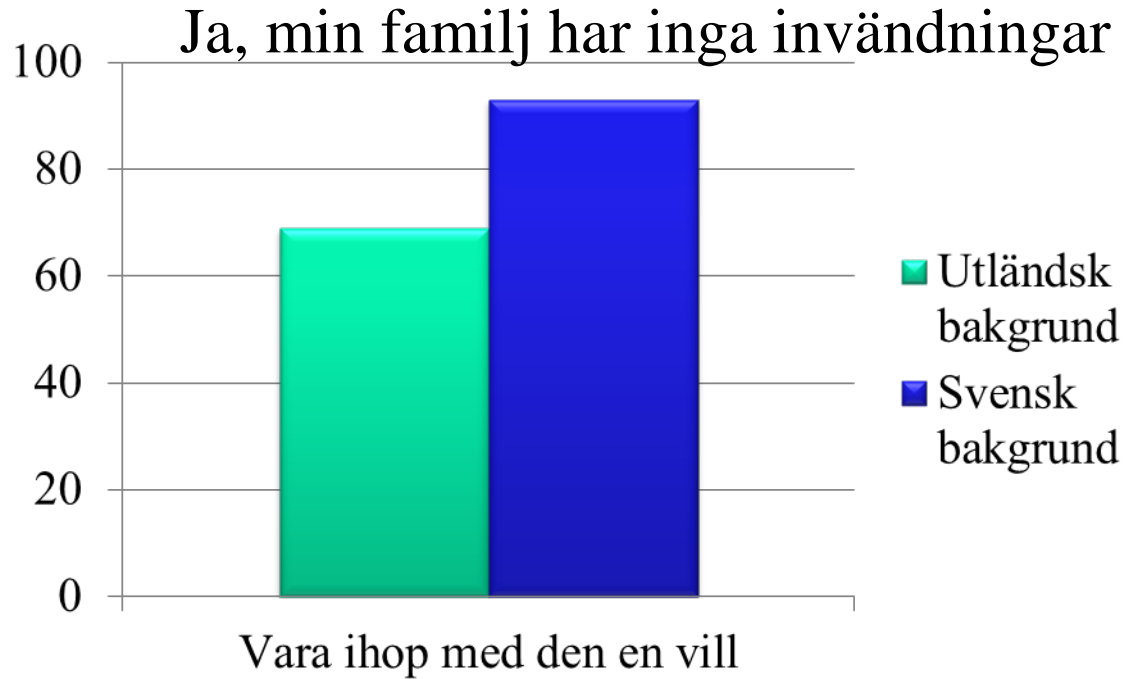
- De som behöver mest stöd får minst
- Det är viktigt med ett intersektionellt perspektiv i rättighetsarbetet
- Kunskap om ungas rättigheter, ungas delaktighet och respektfullt bemötande av unga är grundläggande

Sexuella och reproduktiva rättigheter Vad innebär det?

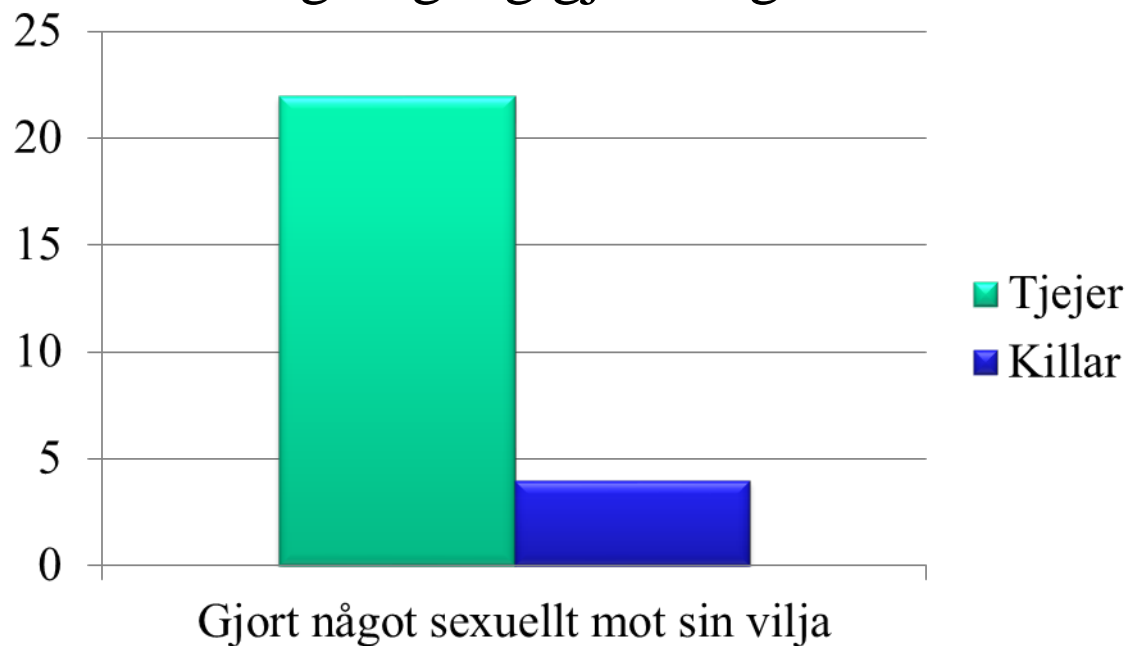
Alla har rätt:

- att älska den de vill
- till sex- och samlevnadsundervisning
- att välja om och när de vill skaffa barn
- till abort
- att slippa diskriminering, våld och tvång
- att få skydd från sexuellt, könsbaserat eller hedersrelaterat våld

Har du någon gång gjort något sexuellt mot din vilja?

*Jag tycker vi borde få lära oss tidigare att sex är så mycket mer än penetrerande penis + vagina och att kön är något helt annat är våra genitalier.”
(Tjej, 16–17 år, osäker på sin sexuella läggning)*

*Veta om att när det gäller sex och relationer så handlar det inte om vad andra tycker, det handlar om hur man själv känner.”
(Tjej, 13–15 år, bisexuell)*

*Att våga säga till min partner när jag inte känner mig bekväm.”
(Tjej, 16–17 år, homosexuell)*

*Det hade vart nice med någon slags könsneutral sex- och samlevnadsundervisning.
(Tjej, 22–25 år, osäker på sin sexuella läggning)*

*Hur sex ser ut i verkligheten, hört att porr inte liknar 'riktigt' sex alls.
(Kille, 13–15 år, heterosexuell)*

*Alternativa förhållningsätt till homosexualitet, som inte filtrerats genom heteronormativa mallar (som t.ex. inte utgår ifrån föreställningen om att bögar har statiska top/bottom-roller; eller att analsex utgör huvuddelen av bögsex).”
(Kille, 22–25 år, homosexuell)*

Vad säger unga själva?

- Mer kunskap om sex och relationer.
- Mer om hur relationer fungerar.
- Mer om samkönat sex.
- Hur en kan skydda sig mot sjukdomar och oönskade graviditeter.

Kunskap om sex och samlevnad

- Alla unga har rätt till sex och samlevnadsundervisning i skolan
- Den ska nå alla, vara kontinuerlig och ämnesintegrerad
- Senaste nationella granskningen 1999

Unga hbtq-personer

- Utsatta i högre utsträckning än andra grupper av unga
- Diskriminering i skola och inom vården
- Osynliggjorda

Behövs

- Egna mötesplatser
- Kompetenshöjande insatser (yrkesgrupper)
- Arbete med värdegrundsfrågor och normkritik i skolor
- Tillgodose rätten till ett gott/jämställt bemötande inom vården/det offentliga

Unga med funktions- variationer

- Rätt till sex och samlevnadsundervisning?
- Rätten till privatliv?
- Svårigheter att fritt kunna välja könsidentitet och könsuttryck.

Behövs

- Tillgång till anpassad information i SRHR-frågor
- Se över tolkning och tillämpning av LSS och rätten till stöd i övrigt möjlighet till privatliv (institutioner och boendemiljöer).
- Arbete med normer, socialt konstruerade barriärer och funkofobi.

Unga Nyanlända

- Bristfällig information och kunskap till gruppen
- Bristfällig kunskap till yrkeskategorier om unga nyanländas sexuella och reproduktiva utsatthet
- Saknas klara riktlinjer om hur gruppen får tillgång till kunskap om SRR

Behövs

- Tillgång till information och kunskap om SRHR för unga nyanlända.
- Tydligare riktlinjer för inkludering i skolans sex- och samlevnadsundervisning.

Unga i socioekonomiskt utsatta områden

- Ofta sämre hälsa, inklusive sexuell och reproduktiv hälsa med högre riskutsatthet och risktagande.
- Ibland hedersnormativ problematik.

Behövs

- En hög och likvärdig nivå på sex- och samlevnadsundervisningen som inkluderar ett normkritiskt perspektiv och är lika i hela landet.
- Tillgång till likvärdig vård och service i socioekonomiskt utsatta områden
- Tillgång till relevant och god information, även till de ungas föräldrar.

Utsatthet, skydd och stöd

Sexuellt våld
Hedersrelaterat våld
Sex mot ersättning
Rätten till abort

Kvinnor och tjejer extra utsatta

Behövs

Unga behöver kunskap om sina
rättigheter och vuxna behöver kunskap
om ungas verklighet

Kunskap och
information

Respektfullt
bemötande

Reell kunskap
och reellt stöd
utifrån egna
behov

Reell möjlighet
att vara delaktig
och fatta egna
beslut

Tack!

Cecilia Löfberg

cecilia.lofberg@mucf.se